

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 บทสรุป

การตรวจสอบการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยฝ่ายตุลาการเป็นการตรวจสอบการเลือกตั้งเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม เนื่องจากฝ่ายตุลาการมีความเป็นอิสระและเป็นกลางปราศจากการครอบงำของผู้มีอิทธิพลทั้งหลายทั้งปวง จากผลการศึกษาพบว่ากฎหมายเลือกตั้งเริ่มตั้งแต่ฉบับแรกให้อำนาจฝ่ายตุลาการเป็นองค์กรที่มีอำนาจตรวจสอบการเลือกตั้งผู้แทนตำบล¹ กล่าวคือเป็นการตรวจสอบในขั้นตอนแรกของการเลือกตั้งนับว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญประการหนึ่งของการเลือกตั้งเพื่อให้ผู้แทนตำบลที่ได้รับเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ยุติธรรมมาเลือกผู้แทนราษฎรอีกชั้นหนึ่ง สำหรับการตรวจสอบการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรกเป็นอำนาจของสภาผู้แทนราษฎรในการวินิจฉัยชี้ขาด

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตั้งแต่ครั้งที่สอง กฎหมายเลือกตั้งได้กำหนดให้ฝ่ายตุลาการเป็นผู้ตรวจสอบการเลือกตั้ง ในกรณีที่มีการคัดค้านว่าการเลือกตั้งเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย² จากผลการศึกษาและวิเคราะห์ถึงพัฒนาการของกฎหมายเลือกตั้ง จะเห็นได้ว่า

---

¹ถึงแม้ว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในครั้งนั้นเป็นการเลือกตั้งทางอ้อม แต่กฎหมายเลือกตั้งก็ให้ฝ่ายตุลาการมีอำนาจตรวจสอบการเลือกตั้ง โดยการเลือกตั้งในขั้นต้นซึ่งเป็นการเลือกตั้งผู้แทนตำบล พระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พ.ศ.2475 แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2476 ฉบับที่ 2 มาตรา 23 กำหนดว่า“ภายในสิบวันนับตั้งแต่วันเลือกตั้งผู้แทนตำบล บุคคลใดเห็นว่าการเลือกตั้งของผู้ที่ได้รับคะแนนสูงมิได้เป็นไปโดยชอบไซ้ร้ ท่านว่าผู้นั้นมีสิทธิที่จะร้องคัดค้านต่อศาลท้องถิ่นได้ เมื่อศาลได้รับคำร้องนี้แล้วให้รีบไต่สวนและวินิจฉัยว่า ควรเพิกถอนผู้รับเลือกตั้งนั้นหรือไม่ แล้วให้แจ้งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดโดยเร็ว คำสั่งนี้ท่านให้ถือว่าเป็นที่สุด”

²พระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พ.ศ.2475 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3 พ.ศ.2479 มาตรา 51 กำหนดไว้ว่า”ภายในสามสิบวันนับตั้งแต่วันที่คณะกรรมการจังหวัดประกาศผลของการเลือกตั้งผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือผู้รับสมัครเลือกตั้งในเขตใดใดเห็นว่าการเลือกตั้งในเขตนั้นเป็นไปโดยมิชอบอันสมควรจะให้มีการเลือกตั้งใหม่มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดซึ่งเขตเลือกตั้งนั้นตั้งอยู่ เมื่อ

อำนาจฝ่ายตุลาการมีความสัมพันธ์กับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาตั้งแต่การเลือกตั้งครั้งแรกจนถึงการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปัจจุบัน อำนาจฝ่ายตุลาการจึงถือว่าเป็นอำนาจที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อความยุติธรรมของการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ปัญหาการทุจริตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประเทศไทยเป็นปัญหาที่สำคัญและสะสมมาเป็นเวลานาน ปัญหาอันสำคัญอีกประการหนึ่งของการตรวจสอบโดยศาลยุติธรรมคือการไม่มีกำหนดเวลาการพิจารณาคดีในกฎหมายเลือกตั้งไว้และกระบวนการพิจารณาคำร้องคัดค้าน การเลือกตั้งไม่มีกำหนดเวลาอย่างชัดเจนว่าจะต้องกระทำให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาเท่าใด เพียงแต่กำหนดว่าให้ดำเนินการโดยเร็วหรือโดยมิชักช้า ในทางปฏิบัติศาลยุติธรรมจะต้องใช้เวลาดำเนินการนานพอสมควร และกว่าศาลจะตัดสินชี้ขาดได้ก็มีการยุบสภา ก่อน หรือครบวาระของสภาแล้ว ไม่ทันการที่จะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งแล้ว ศาลต้องจำหน่ายคดีการพิจารณาคดีการคัดค้านการเลือกตั้งโดยศาลยุติธรรมจึงไม่มีผลที่เป็นการลงโทษผู้ที่ทุจริตเลือกตั้งได้ และการทุจริตมีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง การตรวจสอบการคัดค้านการเลือกตั้งก็ไม่มีผลในการขจัดปัญหาการทุจริตเลือกตั้ง จึงควรมีกฎหมายวิธีพิจารณาคดีเลือกตั้งขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบการเลือกตั้ง

ความพยายามแก้ไขปัญหาการทุจริตเลือกตั้งเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม วิธีการแก้ไขปัญหาการทุจริตเลือกตั้งต้องทำอย่างต่อเนื่องเพื่อให้การทุจริตเลือกตั้งเหลือน้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ สิ่งที่สำคัญคือต้องมีมาตรการในการลงโทษผู้กระทำผิด และกระบวนการตรวจสอบการเลือกตั้งจะต้องเป็นไปตามหลักประชาธิปไตยและหลักนิติรัฐ การตรวจสอบการเลือกตั้งโดยฝ่ายตุลาการเป็นการถ่วงดุลอำนาจฝ่ายบริหารที่มีหน้าที่จัดการเลือกตั้งเป็นไปตามหลักการตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยองค์กรตุลาการอันเป็นหลักประกันสำคัญของหลักนิติรัฐที่ปรากฏได้อย่างเด่นชัดในรัฐเสรีประชาธิปไตย

ผู้เขียนมีความเห็นว่า แม้การปฏิรูปการตรวจสอบการเลือกตั้งจะมีปรากฏขึ้นในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่ให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจอย่างครบวงจร โดยเริ่มตั้งแต่ใช้อำนาจออกคำสั่ง ระเบียบ ประกาศ กฎเกณฑ์ สำหรับ

ศาลจังหวัดได้รับคำคัดค้านแล้วให้ดำเนินการพิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยเร็ว แล้วให้ทำความเข้าใจและส่งสำนวนไปยังศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัยและศาลฎีกาจะต้องฟังข้อเท็จจริงตามที่ศาลจังหวัดได้วินิจฉัยมาแล้วจากพยานหลักฐานในสำนวน เมื่อศาลฎีกาเห็นสมควรก็ให้อำนาจสั่งให้เลือกตั้งใหม่ได้”

วิธีการเลือกตั้ง อำนาจจัดการเลือกตั้ง ตลอดจนการใช้อำนาจลงโทษเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้ง ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งสืบสวนสอบสวนแล้วเห็นว่า มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครผู้ใดกระทำความผิดกฎหมายเลือกตั้ง อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ทั้งก่อนการประกาศผลและหลังการประกาศผลเป็นอำนาจอันเด็ดขาดเป็นที่สุดไม่ต้องถูกตรวจสอบจากองค์กรอื่น ปัญหาการตรวจสอบการเลือกตั้งโดยคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นที่กล่าวขานกันโดยทั่วไปว่า การใช้อำนาจตรวจสอบการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้นใช้อำนาจไม่ถูกต้อง ไม่มีความเป็นกลาง ขาดความเชื่อถือจากประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง มีการฟ้องคดีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นจำนวนมาก หลายฝ่ายเห็นตรงกันว่า การใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นการใช้อำนาจที่ขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญกล่าวคือ การใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งเป็นการใช้อำนาจในทางกระทบสิทธิทางการเมืองของผู้ถูกคำสั่งที่ไม่สามารถใช้สิทธิทางศาลได้ไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งได้รับรองสิทธิทางศาลของประชาชนไว้ตามมาตรา 28 วรรคสอง และกรณีที่ผู้ถูกคำสั่งที่ไม่สามารถใช้สิทธิทางศาลได้จึงเป็นการฝ่าฝืนต่อหลักการตรวจสอบและควบคุมการใช้อำนาจของรัฐตามรัฐธรรมนูญ โดยที่การใช้อำนาจของรัฐต้องยอมให้องค์กรอื่นตรวจสอบการใช้อำนาจของตนได้ และเมื่อไม่มีองค์กรใดสามารถตรวจสอบการใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ การใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งก็ย่อมเป็นการใช้อำนาจที่ฝ่าฝืนต่อหลักนิติรัฐ จึงต้องมีการตรวจสอบการใช้อำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยฝ่ายตุลาการ เนื่องจากฝ่ายตุลาการเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจตุลาการในการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทอย่างแท้จริงตามหลักการแบ่งแยกอำนาจอันเป็นส่วนสำคัญประการหนึ่งของหลักนิติรัฐอีกด้วย

และแม้ในปัจจุบัน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้แก้ไขอำนาจการตรวจสอบการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยให้ฝ่ายตุลาการซึ่งได้แก่ศาลฎีกามีอำนาจตรวจสอบการใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้วก็ตาม แต่ผู้เขียนมีความเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ยังไม่ได้แก้ไขปัญหาการตรวจสอบการเลือกตั้งอย่างสมบูรณ์ โดยเฉพาะกรณีก่อนการประกาศผลการเลือกตั้งอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งยังเป็นที่สุด อำนาจการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทเกี่ยวกับการเลือกตั้งเป็นอำนาจการตีความกฎหมาย ฝ่ายตุลาการเท่านั้นที่มีอำนาจตีความกฎหมาย ดังนั้นอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดจะต้องเป็นอำนาจของฝ่ายตุลาการเพียงองค์กรเดียว ถึงแม้ว่าในอดีตที่ผ่านมา

การตรวจสอบการเลือกตั้งโดยฝ่ายตุลาการมีปัญหาความล่าช้าในการพิจารณาวินิจฉัยคดีของศาล ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาการทุจริตเลือกตั้งได้ ดังนั้นจึงต้องแก้ไขกระบวนการพิจารณาคดี กล่าวคือการพิจารณาคดีต้องมีระบบการตรวจสอบที่รวดเร็วและเป็นธรรม รวมทั้งองค์กรที่ตรวจสอบต้องเป็นองค์กรผู้ใช้อำนาจวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาท การพิจารณาคดีเมื่อตัดสินแล้วต้องยุติ เป็นที่สิ้นสุด โดยไม่มีข้อโต้แย้งใดๆได้อีก หลักการนี้เป็นหลักการสำคัญในรัฐธรรมนูญของประเทศที่เป็นรัฐเสรีประชาธิปไตยโดยรัฐนั้นจะมอบอำนาจตุลาการนี้ให้กับองค์กรอื่นซึ่งมิได้เป็นองค์กรตุลาการไม่ได้ ทั้งนี้ ประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศที่ปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยประจักษ์เป็นรัฐเสรีประชาธิปไตยจะต้องยืนยันหลักการตรวจสอบการเลือกตั้งโดยองค์กรตุลาการไว้อย่างมั่นคง

6.2 ข้อเสนอแนะ

แนวทางแก้ไขปัญหาการตรวจสอบการเลือกตั้ง หากพิจารณาในเชิงการแบ่งแยกอำนาจซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานของการเป็นนิติรัฐ และเพื่อให้ระบบการบริหารจัดการเลือกตั้งมีประสิทธิภาพ จึงควรให้ฝ่ายตุลาการเป็นองค์กรหลักในการตรวจสอบการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพบุคคลตามรัฐธรรมนูญจึงต้องให้ฝ่ายตุลาการเป็นผู้ใช้อำนาจนี้ สำหรับคณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจเฉพาะการออก กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง การจัดการเลือกตั้ง การประกาศผลเลือกตั้ง และการสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงเบื้องต้น เท่านั้น

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนประการสำคัญคือการคุ้มครองเจตจำนงของประชาชนที่แสดงออกโดยการลงคะแนนเสียงเพื่อเลือกตั้งผู้แทนของตนเข้าไปปกครองประเทศ ดังนั้น เมื่อมีการออกเสียงลงคะแนนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและได้นับคะแนนเสร็จสิ้นแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งผู้ที่ได้รับคะแนนสูงสุดให้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การไม่ประกาศผลการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือที่เรียกว่า “การเขวนไวก่อน” นั้น เป็นการทำลายเจตจำนงของประชาชนผู้ยึดมั่นและศรัทธาในระบอบประชาธิปไตยที่ได้ออกเสียง

ลงคะแนนเลือกตั้ง³ การใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงควรเคารพเจตจำนงของประชาชนเป็นสำคัญ หลังจากการประกาศผลการเลือกตั้งแล้วหากมีคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการตรวจสอบและสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง และหากพบว่ามีการทุจริตการเลือกตั้งจริง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นฟ้องเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้ทุจริตการเลือกตั้งต่อศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้งพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป

คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ควรใช้อำนาจไม่ประกาศรับรองผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสั่งเลือกตั้งใหม่รวมทั้งอำนาจเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง⁴ เนื่องจากการใช้อำนาจดังกล่าวนั้นเป็นการใช้อำนาจในทางกระหนาบสิทธิทางการเมืองของผู้ถูกคำสั่ง ถึงแม้ว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งจะเป็นองค์กรที่เป็นอิสระตามรัฐธรรมนูญ แต่เมื่อพิจารณาถึงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นองค์กรอิสระที่ทำหน้าที่ด้านบริหารเป็นหลักกล่าวคือการควบคุมและดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้งทั้งการเลือกตั้งระดับชาติ ระดับท้องถิ่น รวมทั้งการออกเสียงประชามติ การใช้อำนาจตีความกฎหมายเพื่อวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทเป็นอำนาจของฝ่ายตุลาการ องค์กรที่มีใช้องค์กรตุลาการ⁵ จะใช้อำนาจในลักษณะเดียวกันกับองค์กรฝ่ายตุลาการไม่ได้

องค์กรที่สำคัญในการตรวจสอบการเลือกตั้งต้องเป็นฝ่ายตุลาการ การวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทที่เกิดขึ้นจากการเลือกตั้งเป็นการใช้อำนาจการตีความกฎหมายเพื่อชี้ขาดข้อพิพาทให้เป็นไปโดยความยุติธรรม ผู้เขียนเห็นว่า ฝ่ายตุลาการควรเป็นองค์กรที่มีอำนาจตรวจสอบการเลือกตั้ง โดยให้ศาลฎีกาซึ่งเป็นศาลสูงสุดของศาลยุติธรรมเป็นองค์กรผู้ใช้อำนาจสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่และการเพิกถอนสิทธิการเลือกตั้ง เหตุผลที่สนับสนุนแนวคิดนี้ของผู้เขียนคือ ศาลฎีกาเป็นองค์กรที่มีอำนาจตรวจสอบการเลือกตั้งมาตั้งแต่เริ่มต้นมีการเลือกตั้งครั้งแรกในประเทศไทยจบจนถึงปัจจุบัน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ให้ศาลฎีกามีอำนาจสั่งให้มีการ

³ การออกเสียงลงคะแนนของประชาชนถือเป็นการใช้อำนาจอธิปไตยของประชาชนซึ่งเป็นอำนาจอันสูงสุดในระบอบประชาธิปไตย

⁴ เหตุผลที่สนับสนุนแนวความคิดนี้ของผู้เขียนคือ จากการศึกษาอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งในต่างประเทศ ในบทที่ 4 ไม่พบว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งของประเทศใดมีอำนาจในการไม่ประกาศผลการเลือกตั้งและสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ได้เช่นอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งของประเทศไทย

⁵ ลักษณะขององค์กรตุลาการ โปรดดู บทที่ 2 น.42-44 ของวิทยานิพนธ์นี้

เลือกตั้งใหม่และการเพิกถอนสิทธิการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรภายหลังการประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว ประกอบกับข้อเสนอของผู้เขียนที่เสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งทันทีที่มีการนับคะแนนเสร็จสิ้นโดยไม่มีการแขวนไว้ก่อน เพื่อเคารพเจตจำนงอันบริสุทธิ์ของประชาชน นอกจากนี้ ในปัจจุบันอำนาจการตรวจสอบการเลือกตั้งบางส่วนเป็นอำนาจของศาลฎีกา เช่น การมีอำนาจหน้าที่พิจารณาและวินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้งและการพิจารณาและวินิจฉัยคุณสมบัติต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กระบวนการพิจารณาต้องมีกลไกที่มีประสิทธิภาพมีความรวดเร็วและสนองต่อการป้องกันและขจัดผู้ทุจริตให้พ้นจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ โดยผู้เขียนขอเสนอแนวทาง ดังนี้

1.ให้มีการจัดตั้งศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้งและให้มีอำนาจพิจารณาคดีพิพาทเกี่ยวกับการได้รับเลือกตั้งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อำนาจสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

2.วิธีพิจารณาคดีเลือกตั้งของศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้งให้ใช้วิธีการพิจารณาคดี "ระบบไต่สวน"

3.มีการจัดแบ่งองค์คณะของศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้งออกเป็นองค์คณะสำหรับแต่ละคดีโดยเฉพาะ

4.ให้ศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้งเป็นศาลชั้นเดียว เนื่องจากการพิจารณาคดีเลือกตั้งในอดีตที่ผ่านมาปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งคือความล่าช้าในการพิจารณาคดี การที่ศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้งเป็นศาลชั้นเดียวจะทำให้การพิจารณาคดีไม่ล่าช้า ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทำหน้าที่สืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริง และเป็นผู้จัดทำสำนวนในการดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับความผิดการเลือกตั้งเป็นกระบวนการกลั่นกรองคดีก่อนขึ้นสู่ศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้งอีกชั้นหนึ่ง

5.ให้สิทธิผู้ออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งที่ได้รับกระทบกระเทือนสิทธิเสรีภาพสามารถฟ้องคดีได้เอง เป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนในการใช้สิทธิทางศาลตามรัฐธรรมนูญ คดีร้องคัดค้านการเลือกตั้งที่ผู้ออกเสียงเลือกตั้งใช้สิทธิสามารถฟ้องคดีเองจะต้องมีการไต่สวนก่อนส่งสำนวนข้อเท็จจริงให้ศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้ง

6.ผู้พิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้งต้องมีความเชี่ยวชาญในการพิจารณาคดีเลือกตั้ง

7.วิธีพิจารณาของศาลศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้งเป็นไปอย่างเปิดเผยซึ่งเป็นหลักประกัน
ความเป็นธรรม คู่กรณีมีสิทธิในตรวจสอบสำนวนคดีได้

พร้อมนี้ ผู้เขียนเสนอให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการพิจารณาคดีเลือกตั้ง
ซึ่งผู้เขียนได้เสนอ (ร่าง) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลฎีกา
แผนกคดีเลือกตั้ง พ.ศ. ...ไว้ในภาคผนวกของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้